

október 8.
nált, magasabb
Hó angol sport-
Ertekezni Dá-
főfőszabónál,
mand 32.
3300

nyadi "Tigris"
szálloda és étte-
ate berendezés
adó. Ertekezni
ng Dezső, Cluj,
ii No 13.
3299

ban kiadó egy
atu szép utcai
szoba. Ugyan-
olásgyerek vagy
önő teljes ellá-
Cim a kiadó-

ödött, míg
-nál
No. 38.
150 lei
100 lei

Brazília,
ile és Peru
mela, Cuba,
eángözsei-
Felvilágo-
rel ad a

Linie

OVITZ,

ogénál

ifa

Gen.

11-06.

L. 1400
L. 900
L. 1000
L. 800
ativ alapon

Szerkesztőség, kiadó-
terület és nyomda:
Károlyi utca, St. Baron
utca (Brassai-utca) 10.
Telefon:
Szék. és kiadóhivatal
9-77
S. N. Sz. 2-28
Egyes szám ára pályá-
sáron és vidéken 5 lej
Kispestben is 5 lej

UJ KELET

Dr. Ramasetter Róbert Budapest
Diszkrét 2. II. 8.

ELOFIZETESI ARAK	
Romániában	
Egy évre	1150
Három hónapra	600
Negyedévre	320
Egy hónapra	110
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	Ck 40/-
Egyes szám	3/-

1927 október 11 Kedd Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 228. szám 5688 Tisri 15

Sátrak ünnepére

Olvassuk Ezra könyvét és zsidó fantáziánk vigyen vissza, vigyen messze idők kódén Babiloniába, ahol az esztendő ilyen fordulóján, a hetedik hónapban a fogságban letompult zsidó lelkek himnuszosan fölujongtak a hirre, hogy a perzsa Kóres-Cyrus, Babilonia leigázója visszahívja az elhurcolt zsidó nemességet, a galutban tudósokká és tanítókká lett kohanitákat, a lévítákat, hívja vissza őket Jehuda tartományába, Jerusolájmába, hogy ott az egek urának, istennek házat építsenek.

A perzsák hívták és a galutból felhőmpölygött az első allijah a szent hegy felé. Dávid király ágyékából sarjadtott vezér vezette a Paros, a Sefatja, az Arach, az Élam, a Latu és Zaka és Bécha és Azgod és Adonikám és Jöre és Chusam és számos más nemzetségek végelethatalatlan tömegeit. Mentek és magukkal hozták áldozataikat „és erejükhez képest adakoztak a munka kincséhez”. A kényszeradózás ime az államiság megszűnésével átvedlett önkényes adakozássá és ezt a galutban kifejezett és a szívükön át vérükbe jutott erényt magukkal hozták Judeába.

„Es mint egyetlen férfiú, — írja a krónika — egy akarattal gyülekezének Jerusolájmában és az Irás parancsai szerint ülték meg Szukkot ünnepét. És ezüstöt adtak a kőfaragóknak és az építés minden más mesterének: ככחם נתנו לאוצר דמלאכה”

Két évred és jó néhány évszázad viharzott át azóta, zsidó sorsok keletkeztek és elmúltak, ám mi magunk örök ujjongásunkkal és fájdalomunkkal, tespedtségünkkel és örökös megújulásunkkal itt vagyunk, m alatt az idők árjában uralmak és birodalmak százai örökre alámerültek.

Örökös megújulásunkkal... Vajjon, ha befelé tekintünk és népi életünk mulandó változataiból kihámozni akarunk a bennünk örök életű és változatlan lelki erőket, sem tud-e lenni mindjárt az emberiségnek első diktátuma: segíts másokon, segítsd a népet, akakozz, mert ezzel önmagadat ajándékozod meg. Az első allijah prófétájának Ezekielnek intéséből morajlik felénk a szózat: „Igazságos pedig, aki bálványoktól eltéríti nézését, nem becsületleníti felebarátja asszonyát, zálogot el nem vesz, nem zsarol, kenyerét az éhezőknek nyújtja és ruhával fűdi a mezitelenet.”

Örökös megújulásunk varázsszere az adakozás. Akik a megpróbáltatások nehéz tűzpróbáját állották meg, akik a nélkülölések és üldözések kohójában megtisztultak, csak azok nemesedtek odáig, hogy az adakozás második természetüké válhatott. Az üzött és hajszolt zsidó népben pedig első exiliuma óta benne él, ha időnkint elhomályosultan is a szeretetnek és kölcsönösségnek az a parázsa, amely a cselekvések napjaiban folgyulad és világokat bevilágít.

Ezt bámulták az ókor hatalmasságai a maroknyi zsidó népben, a lelki energiának azt a mindenkorvalóságát, ami minden válságok n átsegítette Izráélt és ez kapcsol össze késői ivadékokat az első fölvonulókkal, akiket Babiloniában a szukoti ünnepek idején hazahívott Perzsia akkori idők legnagyobb hatalmassága, haza a lezüllött, letaposott, rablóhordáktól felperzselt Judeába.

Es jöttek és fölépítették a Templomot. Akkori idők nemesei jöttek haza és építettek és ime most a negyedik allijah idejében, amikor Arglia hívja haza a zsidókat, megint a nemesek jönnek, népünk legnemesebbjai — a dolgozók. Es fölépítették a zsidó gondolkodás és megismerés, a kutatás lázának és a megtalálás ujjongásának nagyivü templomát, hogy kupolája alól törjön

magasba a tudomány és „minden népek lássák, hogy bölcseseinkből az Örökkévaló beszél.”

Nemesseink, a dolgozók nem akarnak megállani, aminthogy a régiek sem állottak meg, miután a zsidó szellem és hit várát betetőzték. Utat vájnak a vadonban és építik, építik az országot és együtt ezzel egyenessé hajlítják a zsidó öntudatot, ami meggömbült a kísértések és az élethez való ragaszkodás országútján. Építenek, hogy minden zsidó „kerti lugasában és saját fügefája árnyékában” pihenessen, hogy példát mutassanak a galutban élőknek a munkára és hogy példájukkal ezeket átlendítsék a terméketlen élethez a produktivitásra.

Építenek, mialatt nem hétnapos, hanem hétesztendő sátorlakás viszontagágait türik és szenvedik.

„Mert sátrakra telepítettem Izraelt, amidőn kivezettem őket Egyiptom földjéről.” A Biblia szimbóluma históriánk e kimagasló napjaiban világosan mutatja az utat, amelyen járunk kell. A mi hódításaink főleg a munka jegyében történek, a munka és nélkülölés jegyében. Akik Zerubabel vezetésével az első allijah idején feljöttek, azok is úgy jöhettek csak,

hogy a galutbeliek „erejükhez mártén adakoztak a munka kincséhez.” Csak a kölcsönösség, a galut szive és az országépítők izmai érlelhetik a jövőt. A jövő bontakozása pedig, mint Ezekiel prófétának lovascsapata, amelyet a mirtus-erdő illata vonzott, boldog varázssal hívja mindazokat, akik eddig távol voltak a zsidó közösségtől. Miként az első allijah idején, amikor az elveszettnek hitt törzsek hirtelen, mintha a földből kerültek volna elő, Babiloniában és Jerusálemben termettek, hogy ősi igéket újjáélesszenek magukban, ugy most is a negyedik allijah során, a zsidó jövő kibontakozása láttára megternek egyetlen közöségbe mindazok, akiket mi is elveszetteknek hittünk.

A hetedik hónap ünnepjeinek hús napjaiban a sátrak alatt gondoljunk a népre, az országépítőkre, gondoljunk az ő sátrakra, amelyek ritkán, nagyon ritkán az ünneplés tanyái. Munkában kifáradt tagjaik pihenője a sátor. Az érettség dolgozóké, az érettség küzdőké. Örök megújulásunknak letéteményesei ők: a negyedik allijah bajnokai ők. Szívünk a szép vidám napokon fordítsuk feléjük és köszöntsük őket áldozatkészséggel.

Hogy a negyedik allijah az utolsó, a végleges allijah legyen.

A mexikói kormánycsapatok újabb csapást mértek a forradalmi csapatokra

Mexikó, október 10. A kormánycsapatok ismét súlyos csapást mértek a kormány ellen az indiánokkal szövetségelt forradalmi csapatokra. A kormány, okulva a levert forradalom tanulságain, elhatározta, hogy a hadsereg összes tisztjeit újabb eskü alá veti, melynek keretében a tiszteknek meg kell fogadniuk, hogy a kormány intézkedéseit nem fogják ezután kritizálni. Azokat a tábornokokat, akik a lázadás napjaiban nem követték pontosan az előirt szabályzatokat, hadbíróság elé állítják.

Meghalt Stromfeld Aurél, a magyar vörös hadsereg egykori vezérkari főnöke

(Budapest, október 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Stromfeld Aurél vezérkari ezredes, a magyarországi vörös hadsereg volt vezérkari főnöke az éjszaka folyamán elhunyt.

Stromfeld Aurél halálával egy nem minden napi karrier hanyatlott a sirba. A magyar vörös hadsereg volt vezérkari főnöke egyike volt az osztrák-magyar hadsereg legkiválóbb képzettségű tisztjeinek, aki a háboruban is több alkalommal kitüntette magát.

Az 1918-iki októberi forradalom azonban Stromfeld Aurélt is kilendítette előírásos pályájáról és temperamentuma a munkásmozgá-lomba sodorta. Meggyőződéses szociáldemokrata volt s eleinte teljesen távol állott a szélsőséges irányzatoktól. A kommün kitérőkor azonban, amikor a vörös hadsereget életre hívták, a volt magyarországi törzstisztek között egyedül Stromfeld Aurélnak látták megbízható vezetőt a vörös hadsereg számára. A népbiztosok tanácsa őt nevezte ki a vörös hadsereg vezérkari főnöké s így az ő nevéhez fűződnek a vörös hadsereg katonai műveletei, főleg a kassai betörés és az északi volt magyar területek okkupálása.

Amikor az antant-hatalmak jegyzékben követelték a volt magyar felföld katonái kiürítését, Stromfeld Aurél határozottan a kiürítés ellen foglalt állást s így szembekerült a népbiztosok tanácsával, amely nem akart újat huzni Clemenceauval. Stromfeld Aurél ekkor

lemondott állásáról és helyébe Julian ezredes neveztek ki a vezérkar főnökévé, akinek vezetése alatt a vörös front rövidesen összeomlott.

A kommün összeomlása után Stromfeld Aurélt bíróság elé állították, amely felségárulás címén több évi börtönre ítélte. A börtönből való kiszabadulása után Stromfeld Aurél eleinte mint iparossegéd igyekezett megkeresni kenyerét, később azonban a szociáldemokrata pártban aktív szerepet vállalt s több delegációnak és bizottságnak lett tagja.

Stromfeld Aurél teljesen visszavonultan élt volt tisztársaitól s a polgári társadalomtól s minden energiáját, egészen tegnap bekövetkezett haláláig a magyarországi munkásság ügyének szentelte. A magyar szociáldemokrata párt nagy előkészületeket tesz Stromfeld Aurél temetésére, aki a munkásság nagy tömegei előtt örvendett kivételes szimpátiának.

— Borodin megkerült. Moszkvából jelentik: Borodin, a moszkvai kormány megbízottja, aki mint tanácsadó a hankai kormány mellett működött és aki a kínai kommunisták bukása után Hankauból nyomtalanul eltűnt, tegnap repülőgépen Werchne-Undiskba érkezett. Borodin munkatársai automobilon szöktek meg Kinából. A kínai határon azonban föltartóztatták a szökevényeket és az egyiket közülük egyonverték. A többieket teljesen kirabelták és kifosztották, úgy, hogy alig tudtak egy szál ingben elmenekülni.

Összehívják a magyar külügyi bizottságot a Paleologue-ügy megvitatására

Budapest, október 10. Gömbös Gyula fajvédő vezér a mai nap folyamán levelet intézett Pekár Gyulához, a külügyi bizottság elnökéhez, melyben felszólítja, hogy mint elnök haladéktalanul hívja össze a külügyi bizottságot a Paleologue-ügy tisztázatlan részleteinek megvitatására. Pekár Gyula elnök Gömbös levelére kijelentette, hogy a külügyi bizottságot nyolc napon belül összehívja.

Máramarosszigetet már semmi sem menti meg a végpusztulástól

(Sighet-Máramarossziget, október 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Már három évvel ezelőtt már hosszú cikksorozatot írtunk arról, hogy a román területen lévő Máramaros, illetve Máramarossziget a legnagyobb nyomorban szenved. A baj már akkor is krónikus volt, de örökös optimizmusunkkal hittünk abban, hogy a kormányzat jóakarata és a vállvetett társadalmi munka még segíteni fog. Ez az optimizmus — most már százszázalékosan bebizonyosodott — teljesen jogosulatlan volt: Máramaros, főleg pedig Máramarossziget haldoklik.

Ha a földi siralomvölgy képét jönne kedve megfesteni valamelyik nagyfantáziájú festőművésznek, úgy leghelyesebben tenné, ha eljönne ebbe a városba s a nyomorúságnak, kétségbeesésnek azokat a vonásait örökíteni meg, melyek itt az arcokra kiültek, meghallgatja a jajveszékeltést s aztán az ecset realizmusával mindezt megörökíti.

Alig pár órát tartózkodik az ember Máramarosszigeten s máris megismerkedik a földi nyomorúság infernójával. Az emberek rendszerint tulozni szokták nyomorúságukat s így a krónikában eleve megvan a hajlam arra, hogy a panaszokat és sirásokat kellő értékűre szállítsa le. Máramarosszigeten ez megfordítva áll: az emberek itt már nem hogy tuloznának, hanem inkább még elhallgatják életük nyomorúságát, mintha szégyenlenék a könnyeket, szégyelnék a nyomorúságukat...

A gazdag is jeremiádozik a sir

Öreg, dugzagdag, nagytekintélyű máramarosszigeti kereskedővel találkozunk, akinek vagyonát többmillióra értékeli ingatlanban. Az ember azt hinné, hogy a nagy nyomorúság közepette egy ilyen dugzagdag ember lelke boldog oázis, amely dacolni tud a pusztító homokjával. Legnagyobb csodálkozásunkra azonban a dugzagdag kereskedő száján is megindul a panasz és sir, jajong, úgy, mint Jeremiás siránkozhatott Jeruzsálem elpusztult falainak tövében. Mi lehet panaszának oka? Amint sorban elmondja, az ember kénytelen meggyőződni arról, hogy Máramarosszigeten a gazdagok is szegények, a gazdagoknak sincs kevesebb okuk panaszra, mint azoknak, akik öngyilkossággal akarnak kitérni az élet elviselhetetlen nyomása elől.

— Többmilliót érő házam van — mondja az öreg kereskedő, — de mit érnek velem? A bérlőim május óta nem tudják fizetni a lakbért s ha megszorítani próbálom őket, azt mondják, inkább feladják az üzletet. Mit tehet az ember, vár, várja azt a bizonytalan időt, amikor legalább egy részletet ki tudják fizetni a bérlők a lakbérnek. Ezzel szemben azonban az ideán is 200 ezer lej adót vetettek ki rám s bár az adó nagyrészt már kifizettem, szinte naponta jön reám a végrehajtó, hogy foglaljon, vagy végrehajtsa. Az emberek Máramarosszigeten éheznek, nyomorognak s ha már keresnek is valamit, ezt adóra adják.

Háromszáz visszaadott iparendelő

— Eddig háromszáz adták vissza Máramarosszigeten iparendelőjüket. Munka nincs, kereskedelem nincs, a zsidóság nagyrésze a legkatasztrófálisabb gazdasági csőd elé néz. A választások előtt persze nagy konjunktúrája volt itt is az ígéreteknek, a liberális kortések valóságos paradicsomot ígértek a zsidó szavazóknak, a vendégloppar hirtelen felvirágozott, volt nagy eszem-izom, amint az már rendszerint lenni szokott. Az ígéretekkel és a nagy eszem-izomból mára nem maradt egyéb, mint egy csomó kifizetetlen számla, amelyekkel hiába futkosnak a vendéglősök és a kereskedők, nem akad gazdájuk, senki sem akarja kifizetni őket. Az adókönyvitések helyett, amelyeket a

választások alkalmával beigértek, inkább még jobban megszorították a prést s ha a munkanélküli iparos, kinek ugyszólván betevő falatra sem telik, pár napot késne az adó befizetésével, úgy a színen rögtön megjelenik a végrehajtó s a törvényes intézkedések ellenére, amelyek ezt szigorúan megtiltják, lefoglalja, elviszi, vagy elárverezzi az iparos munkaszerszámait.

Szétzülnek a családok

A végző kétségbeesésre mi sem jellemzőbb, mint az a tény, hogy a máramarosszigeti iparosok és kereskedők nagyrésze otthagya családját s az ország legkülönbözőbb részein próbál szerencsét, próbálja megkeresni a szűkös kenyert és a — busás adót. Mert az adó kifizetése a szétzülő család egyetlen szociális alapja ma még Máramarosszigeten, ha erre sem futná, úgy lába kelne a sivár butorberendezéseknek, a megmaradt párnáknak és egyéb, a háztartást szimbolizáló felszerelési cikkeknek is. Az ember nem tudja, elhiggye-e, de kénytelen elhinni, mert szavahihető szemtanúk állítják, hogy vannak családok, akik végső kétségbeesésükben Németországba és Lengyelországba mentek el, hogy ott tehetősebb zsidóktól könyöradományokat gyűjtsenek családjuk részére, miután előbb már minden lehetőséget és lehetetlent kipróbáltak az irányban, hogy becsülettel megkeressék kenyerüket.

— Szigeten vallásos zsidók vannak — mondja informátorunk — a vallás pedig szigorúan tiltja az öngyilkosságot. De ha akadna orvos, aki az emberek között olyan álomport osztana ki, amely máról-holnapra csöndesen a másvilágra küldené őket, úgy Sziget zsidóságának kilencven százaléka szívesen élne ezzel a fluidummal, hogy megszabaduljon attól a borzalomtól, amelyet Máramarosszigeten is életnek neveznek.

Ki az oka mindennek? — vetődik fel önkénytelenül a kérdés a vizsgálódóban. A kérdésre azonban részben óvatosságból, részben a szociológiai vizsgálódásra kinálkozó idő hijján elmarad a felelet. Az ember sokmindenfélét hall, főleg arról, hogy a borzasztó nagy nyomorúság közepette egyes vagyonok máról-holnapra, hogy duzzadnak mammoth-vagyonná, koldusszegény közegekből, hogy lettek tehető gentlemanek... de mindezt csak hallja az ember s a saját jól felfogott érdekében nem ad a kőzsa mende-mondáknak igazat. Inkább megnyugszik, ha megnyugodni egyáltalában van képessége, abban a feltevésben, hogy a gazdasági krízis, a kedvezőtlen földrajzi viszonyok az okai a nyomorúságnak. Minden megnyugvás, vagy meg nem nyugvás ellenére, tény az, hogy Máramarossziget haldoklik, érverése szinte naponta kihagyóbb és utban van az az idő, amikor ez a hajdan virágzó, fejlődésképes város hulla lesz a szónak úgy gazdasági, mint erkölcsi értelemben.

A tényeknek ez a rideg regisztrálása természetesen fájdalmas, főleg akkor, ha az ember például azt hallja, hogy a Tisza túloldalán fekvő kis Slatinán emeletes házak emelkednek, naponta új üzletek nyílnak s a saját szemével látja, amint végig jön a peage-vonal meateen fekvő szehszlovákiai falvakon, hogy mindenütt milyen rend, milyen tisztaság honol, egész városok épülnek a régi, elhanyagolt falvak helyén s az emberek arcát valami konzolidált nyugalom és megelégedettség önti el. Vjjon miért ne élhetne a román Máramaros és így, amikor minden előfeltétel meg van hozzá.

Hirdessen az Uj Keletben

Butor vásárlás bizalom dolga!

Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat

Tg.-Mureş Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt. hatalmas raktárait.

Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffman zongora és pianínó gyárak képviselője.

Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

Hölgyeim! 5000 drb.

filcz-kalap

a legújabb bécsi formákban 200 leitől kerül eladásra. A legdrágább azonban csak

280 lei. CARMEN

kalapszalonn, Cluj, Cal. Victoriei 4. (Kossuth L.)

Hismaster's Voice Polydor és Columbia

lemezek és gépek

EDISON-nál

Cluj, Strada Memorandului 16.

A reuma nem gyógyíthatatlan betegség!

Tegyen kísérletet a világhírű „Kastanin” bedörzsölővel és meg fogja látni, hogy reuma, csusz, köszvény, hüléses fájdalom stb. azonnal megszűnik. — 1 üveg ára 100 lei. — 4 üveg rendelésnél a portót nem számítjuk fel. Kapható minden nagyobb gyógyszerárban. — Főraktár:

Dr. Biró gyógyszerár, Cluj, Piața Unirii

Világmárkás zongorák

engros árban részlete is, — 5 évi jótállással Sternberg -- Oradea

Regele Ferdinand 14.

Elhal

Jövő év j

Bucuresti-tudósítójától.) ban közölte, hogy dorlási törvényjavaslat szerint vándoroltak csak karestbe érkezés várátlanul elha

A kivándor

elhalasztása ne

nem tudtak vo

ledik az eln

párt megragad

táció céljaira a

törvény erre a

látszik. A mur

odaözlönése ell

remtene, mint

ket, az odaö

szorították. A

kenységüket mel

felemelése mel

erőhöz jutnak.

megei ugyancs

hiszen ez a tö

még el benne

giteni volt hor

rikaiak” félne

még jobban m

Tehát a leg

össze ezen a

amerikai lap

hosszu cikkek

egyik amerika

dánul a követk

— A kiv

hogy az A

polgárrá lett

ket, szüleit

vetkezmenye,

hazaküldi az

való állandó

hogy teljesen

az, hogy min

meiket és köz

csak ily mód

E SZAPP

Elhalasztották az amerikai bevándorlási törvény reformját

Jövő év júliusáig semmi változás sem várható. A bevándorlási törvény, mini elnökválasztói fegyver

Bucuresti—Bukarest, okt. 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet egyik legutóbbi számában közölte, hogy az amerikai hatóságok a bevándorlási törvény módosításán dolgoznak. A módosított javaslat szerint a még nem állampolgárosított bevándoroltak családtagjait kivihetik magukhoz. Bukarestbe érkezett jelentések szerint a kvótarendezést váratlanul elhalasztották.

A kivándorlási törvény kvóta-kérdésének ez az elhalasztása nem azért történt, mintha az amerikaiak nem tudták volna meggyezni a kérdésben. Közeledik az elnökválasztás ideje és ilyenkor minden párt megragadja azt a kérdést, mely választási agitáció céljaira a legalkalmasabb. És a kivándorlási törvény erre a célra különösen alkalmas eszköznek látszik. A munkástömegek tiltakoznak a kivándorlók odaözönlése ellen, hiszen ez hasonló helyzetet teremtene, mint a háború után, mikor a munkabérek, az odaözönlő proletárkivándorlók mélyen lecsorították. A munkaadók — ameddig nemzeti érzékenységüket nem érinti — a kivándorlási kvóta felemelése mellett vannak, mert hisz olcsó munkaerőhöz jutnak. Az újonnan kivándoroltak nagy tömegei ugyancsak a kvóta felemelése mellett vannak, hiszen ez a tömeg még nem lett igazi amerikaivá, még él benne a nemzeti érzés és szívesen óhajt segíteni volt honfitársán. Ezzel szemben az „ős amerikaiak“ félnek az újabb vérkeveredéstől és ha lehet, még jobban megszigorítanák a bevándorlók számát. Tehát a legkülönbözőbb érdekelteknek utköznek össze ezen az egyszerűnek látszó kérdésen. Ha egy amerikai lap bármelyik számát a kezünkbe vesszük, hosszú cikkeket találunk erről a fogas kérdéssel. Az egyik amerikai magyar lap legutóbbi számában például a következő érdekes fejtegetést találtuk:

— A kivándorlási törvény nem engedi meg, hogy az Amerikában élő és már amerikai állampolgárrá lett kivándorlók odahozhassák gyermekeiket, szüleiket és közeli rokonaikat. Ennek az a következménye, hogy ez az új amerikai polgár pénzét hazaküldi az ő-hazába és az otthonmaradottakkal való állandó lelki érintkezés megakadályozza azt, hogy teljesen asimilálódjon. Amerikai érdek lenne az, hogy minden régebben kivándorolt, szüleit, gyermekeit és közeli vérrokonait kiutaztathassa, mert csak így módon tud beleilleszkedni a nagy amerikai

közösségbe, ha nem fűzi az otthonmaradt családtagjai az ő hazához.

Ez a lapvélemény természetesen még nem jelenti azt, hogy ez a terv már törvényé lesz. Egy bizonyos, hogy ma még senki sem tudja, hogyan fog alakulni az új bevándorlási törvény.

Az amerikai követség Bukarestben a Strada Episcopieie van. Valaha szászával állottak itt az Erdélyből kivándorolni szándékozók. Ma már az erdélyiek tudomásul vették, hogy nem lehet kiván-

dorolni Amerikába és csupán azok járnak a visszhangos folyosókra, akiket a konzulátus értesít, hogy sokévi várakozás után sorra kerültek. A követség egyik tisztviselője a kivándorlási törvény módosításáról a következőket mondta nekünk:

— Jövő év júliusig semmi változás nem várható e törvényen, bizonyos az, hogy még sohasem beszéltek annyit erről a kérdéssel Amerikában, mint mostanában, de az is bizonyos, hogy a választások közeledtével még többet fognak a kérdésben vitatkozni, Romániából csak 603 kivándorló mehet ki évente és ezeknek a fele az úgynevezett „előnyös kvótabeliek“ azok, akik még nem töltötték be a husz évet és így tulajdonképpen csak 300 tényleges kivándorló mehet ki évente. Bármilyen is legyen az új törvény, ennél rosszabb kvótát nem kaphat Románia.

Elővezetési parancsot adnak ki azok ellen a zsidók ellen, akik hosszunapkor nem jelentek meg a törvény-széki tárgyaláson

Oradea-Mare—Nagyvárad, okt. 10. A törvényszék egyik szekcióján különös határozatot hozott csütörtökön a tárgyaló büntetőtanács. Csütörtökön több bűnpör volt napirendre tűzve és a perekben zsidó felek is érdekeltek voltak. Minden államban tudomásul veszik és tisztelik is a zsidók szabad vallásgyakorlatának megnyilatkozását és nem tudunk róla, hogy emiatt a zsidó hívekre bárhol is bármilyen hátrány származott volna. Ezért és ezenkívül nagy meglepetés erejével hat az egyik nagyváradai büntetőtanács állásfoglalása, amely egyenesen feldönti a régi jogszokásokat és olyan példát statuál, amely ellen erősen kell tiltakozni.

Az történet ugyanis, hogy az egyik bűnpörben az érdekeltek zsidók voltak. A védőügyvéd, aki a román ügyvédi kar egyik legjelentékenyebb tagja, hivatkozva a jogszokásokra, kérte a bíróságot, hogy a tárgyalást halassa el és a feleket, akik ünnepek miatt nem jelenhettek meg, újból idézzék meg. Az ügyész ezzel szemben indítványozta a törvényszéknek, hogy a feleket ne idézzék meg, hanem indokolatlan meg nem jelenés miatt elővezetési parancsot adjanak ki ellenük. A bíróság elfogadta az ügyész indítványát és úgy határozott, hogy a meg nem jelent zsidó felek ellen elővezetési parancsot ad ki.

Mussolini királyi házasságot közvefit...

Boris király és Giovanna királyi hercegnő házassága. Mussolini balkáni politikájának újabb sikere. Boris király inkognitóban még mindig Rómában tartózkodik

Róma, okt. 10. Megbízható forrásból szerzett értesítés szerint Giovanna hercegnő, az olasz király husz éves leánya és Boris bolgár király eljegyzése küszöbön áll. Erről a királyi házasságról, amely Mussolini balkáni politikájának sikerét ismét jelentős módon konszolidálná, már rég szó volt az európai sajtóban, de bolgár és olasz hivatalos helyek mind-éddig megcáfolták azt. Most azonban Boris király európai utazása alatt feltűnő sokáig tartózkodik Rómában a királyi udvarnál, úgy, hogy Olaszországban egyetlen ember sínes, aki kétségbe vonná a fiatal és dalias bolgár király meg a szép olasz királyleány házasságát. Feltűnő, hogy Boris inkognitóban időzik Rómában és részt vesz az olasz királyi család minden intim kirándulásán. A házasság legnagyobb nehézsége eddig az volt, hogy Giovanna hercegnő katolikus, Boris pedig a gö-

rögkeleti egyház tagja. Ezt a kérdést most szintén megoldották. Boris királyt tegnap este a pápa hosszú audiencián fogadta s ez alkalommal tisztázódott a vallási ellentét. A megoldás ugyanolyan lesz, mint három évvel ezelőtt, amikor az olasz Mafalda hercegnő férjhez ment az evangélikus hesseni herceggel.

Jólétesült körök szerint a legnagyobb „házasságközvetítő“ Mussolini, aki mindenáron össze akarja hozni Giovannát és Borist. Olaszország balkáni érdekeinek rendkívül megfelelő a két uralkodó család kapcsolata, amely végérvényesen biztosítaná a Balkánon Olaszország tölénét. Giovannával számos olasz katonatiszt és tanácsadó utazna Szófiába s a bolgár Coburg-udvarnál egyszersmindkorra aralomra kerülne az olasz befolyás. A bolgár nép szívesen venné a házasságot s az ország olaszbarát-sága napról-napra nő.

Kovácevics tábornok két gyilkosát elfogták, a harmadikat agyonlőtték a csendőrök

Nemzeti temetést rendeztek Kovácevics tábornoknak

(Belgrád, október 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Kovácevics tábornok meggyilkolása óta kieleződött helyzet Bulgária és Jugoszlávia között megbővült újabb súlyosbító momentumokkal. A szófiai és a belgrádi kormányok között a tárgyalások meglehetősen nyugodt mederben folynak, bár Jugoszlávia lakossága körében a hangulat meglehetősen izgatott ma is.

A tegnapi nap folyamán több jugoszláviai városban tiltakozó gyűléseket tartottak. Magának Kovácevics tábornoknak tegnap végbement temetése is tüntető jellegű volt, amelyen résztvett a király, a kormány s a hazafias egyesületeknek egész tömege is. A temetés nagy pompával ment végbe a belgrádi székesegyházban. A temetéssel egyidejűleg Narodna Obrana nacionalista egyesület nagy tiltakozó gyűlést rendezett.

Elfogták a merénylőket

Mint újabb jelentések megerősítik, a jugoszláv csendőrségnek sikerült Kovácevics tábornok gyilkosait végül megtalálni. A gyilkosokra a csendőrség a bolgár határ melletti hegyekben talált rá. A merénylők a csendőröket puskatűzzel fogták, melyet a csend-

őrség viszonzott. A csendőrség golyói két merénylőt megöltek, egyet pedig erős fedezet mellett Stipbe kísérték.

A „Politika“ című belgrádi lap jelentése szerint, a merénylők egyike Bulgáriában már több politikai gyilkosságot hajtott végre, így az ő nevéhez fűződik Sztambulinszki volt bolgár miniszterelnök meggyilkolása is.

„Köszönöm, hogy fiam hősi halált halt“

Belgrád városa elhatározta, hogy Kovácevics tábornoknak szobrot állít és özvegyét diszpolgárrá választatja. Kovácevics tegnapi temetésén nyolcvanéves apja is beszédet mondott:

— Köszönöm — mondotta az agg Kovácevics, — hogy fiam Isten kegyelméből hősi halált halhatott Szerbiáért.

Szófia, október 10. A bolgár nemzeti szervezetek tegnap ünnepélyes felvonulást rendeztek Gladstone lordnak, Szófiában időző fia tiszteletére. A felvonulásban résztvettek a macedóniai szervezetek is, köztük a macedón asszonyok szövetsége, melynek élén Mencia Carnicu asszony, Panizza bécsi bolgár emigráns gyilkosa haladt.

Széppe
varázsol

ELIDA

SZAPPAN, KRÉM, SHAMPOO, PUDER

ásárlás
izalom
olga!

sajnálja az utat

rhelyre

Réti

raktárait.

spianinó

tési feltételek

0 drb.

lap

leitől kerül

an csak

EN

Kossuth L.)

mbia

nál

ui 16.

yógyitha

etegs g!

isérletet a

kvastanin

gy reuma.

o. azonnal

— 4 üveg

Kapható

Főraktár:

ta Unirii

ák

lással

lea

INNEN-ONNAN

Nincs jobb az óriáskigyó-szeletnél. Most halt meg Londonban Turzson Frank, az ismert angol globetrotter, ki nemcsak nagy utazásairól, hanem elsősorban a nagyotmondásairól volt híres. Ő beszélt, hogy világegyetében nem evett jobb falatot az óriáskigyó-szeletnél. Egyébként nagybecsülte az orrszarvú- és a vizipólohúst s még inkább az elefántborjú húsát, ami mindenestre ritka falat, mert a legszenvedélyesebb világutazó sem vág le egy szelet hús kedvéért egy növendékelefántot. Ő mondotta, hogy az elefántormány valóságos fejedelmi eledel. De tulsz minden remek falaton az indiai óriáskigyó, a boa constrictor hús. Turzson nem sajnálta pénzét a legköltségesebb utazásért s nem rettent vissza a legnagyobb veszedelmektől sem, ha remélhette, hogy hozzájut ehhez a vágyva-vágyott csemegéhez. Azt mondotta, hogy izlettesség dolgában a leggyöngébb hús hal sem közelíti meg ennek a kigyónak a húsát. A legpompásabb vadpecsenyénél is többre becsült egy jó, fűszeres kigyószeletet.

Hogyan őrzik az Angol Bank aranyát. A Bank of England új palotát épít most magának Londonban. Maga az építés tíz évig fog tartani és 125 millió aranyfrankot irányoztak elő költségére. Természetes, hogy ily házban felhasználják a tolvajok ellen védő legújabb találmányokat is. A pinceboltokat, melyben az aranykészletet fogják tartani, jó tizenöt méternyire lesz a föld alatt. A harmadfelméter vastagságú falat a legtökéletesebb acélbetonból építik. Széles folyosó veszi körül, melyben éjjelnappal fegyveres örök cirkálnak, úgy, hogy az egész kincstár valami szigetfélélet alkot az épület belsejében. Bejáró ajtainak súlya egyenként 24 tonna. Vannak még leleményesen kigondolt villamos biztonsági berendezések a pinceboltokban és körülötte is.

Fejedelmi asztali szokások kétszáz évvel ezelőtt. Az a kimért spanyol etikett, mely régente a bécsi Hofburgban uralkodott, egykori udvari emberek feljegyzése szerint így festett kétszáz évvel ezelőtt, mikor — a német birodalmi császárság idejében — még száz százalékgig tartották meg az udvari élet minden megnyilatkozásában s különösen az uralkodó asztalánál is. A császár déli 12 órakor ebédelt saját lakosztályában, még pedig rendszerint az ugynevezett titkos tanácsosi szobában. Az asztalt emelvényen, diszes mennyezet alatt terítették meg számára. Balján a császárné ült gyermekeivel, idegen vendégeket nem ültettek ehhez az asztalhoz, még választófejedelmet sem, legfeljebb egy-egy külföldi fejedelmi vendéget, feltéve, hogy rokoni viszonyban volt a császári családdal. Az ebédet a kamarások szolgálták fel. Vacsorához este nyolc órakor ültek, még pedig a császárné lakosztályában. Itt már fesztelenebb asztali szokások uralkodtak s vendégek is voltak, de csak a birodalmi fejedelmek köréből valók. Miniszterek sohasem ültek a császári asztalhoz, ha csak nem voltak egyben kardinálisok. Itt a császárné hölgyei szolgálták fel a vacsorát. Az asztalon gyertyák égtek, melyeket gyakrabban cserélt fel a császárné valamelyik udvarhölgye. Etkezés után a főudvarmesternő nyújtott törülközőt a mosdóhoz a császárnak, egy aranykulcsos hölgy (a legelőkelőbb rangú udvarhölgy) a császárnénak. A főhercegnők ugyanabban a mosdótálban mosták meg a kezüket, mint a császári pár, aztán átnyújtották a császárnak a kalapot, a császárnénak a legyezőt, meg a keztyűt. Mikor fejedelmi vendég is volt jelen, ez a szertartás bizonyos meghatározott szabályok szerint, még ünnepélyesebb volt. Etkezés közben a császár az első poharat a császárnéra köszöntötte s csak meghatározott szünet mulva köszöntött a fejedelmi vendégre, ki eközben tartozott felállni, mélyen meghajolni s állva várni be, míg a császár megitta borát. A vendég ezután a császár egészségére ivott s megint mélyen meghajolt, a császár

pedig fejbólintással adta jelét köszönetének. Mikor a csemegét félig elköltötték, a vendég felállt, mély meghajolással hódolt a császárnak s az uralkodó széke mögé állt. Egy hölgy asztalkendőt nyújtott át neki, melyet ő a császár elé tett; egy másik hölgy ugyanakkor arany mosdótálat nyújtott át a kézmosásra. A vendég aztán ismét elfoglalta helyét s a mosdótálat sorban a család tagjaihoz vitték, utoljára pedig a vendégnek. Nagy ünnepeken a császár nyilvánosan, testőreitől körülveve költötte el ebédjét. Asztal előtt a palota udvarán felállított tizenkét kürtös és egy dobos adta meg ünnepélyesen a jelt az étkezés kezdetére; asztal közben az udvari zenészek játszottak. Nemes apródok hozták be az ételeket, melyeket az asztalok csak akkor tettek az asztalra, mikor a kamarások már megizlették az egyes fogásokat. A felszolgálók előtt a főpálcamester járt fekete pálcájával, ő tartozott felügyelni az egész asztali kiszolgálás közben. A szellelő ott állt a császár mellett, de rendszerint a császár maga szelte magának a húst; a pohárnokok térdre bocsátkozva szolgálták fel a serleget. A császár fődött fejjel étkezett és csak asztali imádság közben vette le fejéről a kalapot s még akkor, mikor

a császárnéra köszöntött, de az ebédidő közepe táján végképen félretette s csak kis fekete atlaszszipkáját tette fejére. Ily ünnepi lakoma közben az udvartartás tagjainak meg volt engedve, hogy végignézzék az ebéd lefolyását. De a követeknek tartozó kötelessége volt fődött fővel állni az asztalnál, míg a császár nem üritette ki az első poharat. Az ottomán nagykövetnek s kíséretének, ha szintén megjelentek a lakomán, külön rekesztéket állítottak s onnan nézhették végig az ebéd lefolyását.

Három hajó karambolja a Fekete tengeren

A karambol miatt egyetlen hajó sem tud kifutni a konstancai kikötőből

(Bucuresti-Bukarest, október 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Transatlantic American nevű nagy amerikai hajó a konstancai kikötőbe befutva nekiment a Mariseda olasz postahajónak, amelyek a német Schwarze Meer hajónak taszított. E két hajó komolyan megsérült és olyan helyzetbe fordultak, hogy valamennyi a konstancai kikötőben levő hajó nem képes egyelőre elhagyni a kikötőt, mert utjuk el van zárva.

A párisi rendőrség elfogta Eugen Debauche-t, a leghíresebb autótolvajt

(Páris, október 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Párisban rendkívül nagyszámu autó szaladgál urvezetővel, soffőr nélkül. A színházba, kávéházba, vagy vendégségbe járó autótulajdonosok rendszerint az uccán hagyják kocsijukat abban a reményben, hogy nem történik semmi baja. Valóban, Párisban sokáig igen ritka volt az autótulajdonos. Ujabbban azonban a rendőrség megfigyelte, hogy egy rendkívül furfangos fiatalember, Eugene Debauche változatos trükkökkel, — havonta nyolc tiz autót szöktet meg.

Debauche régi ismerőse a párisi rendőrségnek. Különböző álneveken működött és már eddig háromszor kapott nagyobb börtönbüntetést. Előbb, mint képzett gépész, a betörőszakmában dolgozott és csak aztán cserélte fel ezt a mesterséget az autótulajdonossal. A fiatalember bravuros soffőr hírében áll, nagyszerű ismerője a motornak és az autónak, ennek köszönheti sikereit.

A rendőrség már régen figyeli a leleményes autótolvajt, de mindeddig nem sikerült kézrekeríteni, míg most a véletlen segítségével elfogták.

Legutóbb Debauche egy hatalmas Hispano-kocsit szöktetett meg, míg a gép soffőrje bement egy házba, hogy gazdájánál jelentkezzen. Az alkulesok tömegét hordta magával a szélhámós és minden motort pillanatok alatt működésbe tudott hozni. Állandóan soffőrruhát viselt, amikor üzleti utra indult, úgy hogy legtöbbször a rendőrséget előtt ült be az autóbába, minden feltűnés nélkül. Egyizben nagyszerű bravurt csinált Debauche. A St. Augustin térről megszöktetett egy autót. Észrevették a lopást és egy rendőrtisztviselő motorbiciklivel

üldözőbe vette. Páristól negyven kilométerre a szélhámós autója defektet kapott és a rendőrtisztviselő elfogta Debauchot. Az autók barátja mosolyogva köszöntötte a rendőrtisztviselőt:

— Motorom cserbenhagyott. Megadom magamat.

Bementek egy közeli kávéházba, hogy a rendőrtisztviselő telefonálhasson a helybeli őrségre. Ezt a pár pillanatot felhasználta a tolvaj, kiugrott az uccára, felkapott a rendőrtisztviselő motorbiciklijére és villámgyorsan elhajtott. Ez négy hónappal ezelőtt történt és azóta Páris rendőrsége még éberebben keresi a zseniális tolvajt. Szombaton egy párisi kávéház előtt csinos sportkocsi állt meg. Egy férfi és egy nő szállt ki belőle, Debauche a terrasszon ült, amint látta, hogy az autó utasai eltűntek a kávéházban kifizette a számláját s a legnagyobb nyugalommal a volán mellén ült. Nem tudott hirtelen kapcsolni s ez okozta a vesztét. Az autó gazdája véletlenül kinezett az ablakon és meglátta az idegen férfit a volán mellett. Kiáltozni kezdett s néhány kávéházi vendéggel elfogta Debauchet.

Az alig harmincesztendő autótolvaj, akit a betörővilágban a „volán királya” néven becéztek, elmondta, hogy a lopott autót rendszerint átfestette, új számmal látta el és egy garázsban elzalogosította. Letartóztatták.

Szülőoltványok amerikai sima és gyökeres vesszők legjobban és garantált fajtisztán kaphatók Caspari Fr.-nél, Medgyesen, jud. Tarnava-mare. Árjegyzék kívánatra.

Bognár & Szántó, Oradea (Nagyvárad) Telefon 95.

cégtulajdonos: Palcu Lazar, Pancota, Varga Antal, Teremiamare
bornagykereskedés, rum- és likörgyár. — Szöllőnagybirtokosok.

Legújabb legolcsóbb és legjobb a Hygienia kelmefestő és vegytisztító üzeme Str. Cotița 1.

A „Familia” kenyér legjobb, legolcsóbb, mindenütt kapható

Elle az

Budapest
A klagenfurti kihallgatások nek kapcsán kes vallomást meg Forgách azt konstatált Reich elmondta, Erdélyi locsolni ájulás Reich dr. és Prégel orv. ugyanis kézzel

He Bécs Bécsben

Pozsony
kor két heve rengést nem teszi, hogy a lönösebb zav a késő éjjeli rengések nem táig nem volt Bécs, ok erős földreng azonban csak érezni. Egye radtak a ren a közönség netek játszó

Feln

(Cluj-K
dósítójától.) szekciójának széki bíró dr. Ilescu galmazásért bíróság eljár fiatal törvéncut, hogy nek a tordának mál megr volt tulajdonásának.

A tárgy kül Torda hogy a kén ritzenek fén

A monsdött s a tárlottak védők nyök megkező nyilvánosság rint a per tállhatók azonban kijánosság k ügyesség k

A periratörvényeske Balasiu igaztette dr. Iliasiu ügyésrákat is, ak a helyzete széken, ősmert a bírő hogy arra hogy inditsajándékra. támadt a v nők az ügy

Me

Ellentétes véleményen vannak az Erdélyi-pör orvosszakértői

A klagenfurti törvényszék megkezdte a tanúkihallgatást

Budapest, okt. 10. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A klagenfurti törvényszéknél most folynak a tanúkihallgatások a millstadti gyilkosság ügyében, amelynek kapcsán Reich orvos azt a szenzációs és érdekes vallomást tette, hogy ő, aki először vizsgálta meg Forgách Anna holttestét, a leghatározottabban azt konstata, hogy a halált szívbenululás okozta. Reich elmondotta még, hogy mikor a halált konstata, Erdélyi elájult, úgy hogy alig lehetett felocsolni ájulásából.

Reich dr. véleménye éles ellentétben áll Pichler és Prégel orvosok véleményével. Pichler szerint ugyanis kézzel, Prégel szerint pedig szállal fojtották meg Forgách Annát.

Szakértők véleménye után Reich magyar orvosszakértő azt a véleményét terjeszti be, hogy tudományosan bizonyíthatólag, a halált nem fojtogatás, hanem belső elvérzés okozta. A szakértők közös véleményre ebben a kérdésben nem tudnak jutni, azonban annak tisztázását, hogy a jobbful melletti elváltozás a hullán miből származik, mindenki kívánja. Dr. Gáll Jenő, Erdélyi Béla védője Forgách Anna holttestének exhumálását kérte a bíróságtól, azonban Mittelberger osztrák vizsgálóbíró kijelentése szerint ezt csak a bíróság kérésére teheti meg.

Heves földrengés Pozsonyban, Bécsben, Prágában és Brünben

Bécsben több helyen megrepedtek a kémények. Nagyobb károkról nem érkezett jelentés

Pozsony, október 10. Ma este 8 óra 50 perckor két heves földrengés rázta meg a várost. A rengést nem kísérte különös moraj, ami valószínűvé teszi, hogy a gócpont távolabbi helyen van. Különösebb zavar sehol sem támadt. Az emberek még a késő éjjeli órákban is izgatottan várták, hogy a rengések nem ismétlődnek meg, azonban lapzártáig nem voltak újabb földrengések.

Bécs, október 10. Ma este 8 óra 50 perckor erős földrengés vonult el a város alatt, amelyet azonban csak a város bizonyos részeiben lehetett érezni. Egyes városrészek teljesen érintetlenek maradtak a rengéstől. Különösen olyan helyeken, ahol a közönség tömegesen van együtt, pánikszerű jeleknek játszódtak le. A kávéházakban megmozdultak

a függőlámpák és valóságosan táncoltak az asztalokon az állólámpák. A közönség úgy a kávéházakból, ahol a rengést érezni lehetett, mint a mozgóképből és színházakból kimenekült az utcákra. A rengést különösen a magasan fekvő lakásokban lehetett erősen érezni. A tárgyak megmozdultak és az órák megálltak. Több helyen a földrengés morgásszerű hang kíséretében jelentkezett. A városban több helyen megrepedeztek a kémények és a tűzoltókat 15 helyre hívták. A telefonforgalom fél óra hosszat szünetelt, mivel a telefonkapcsolók nem működtek. Ideérkezett jelentések szerint a földrengést Prágában, Brünben, a burgenlandi Eisenstadtban, Ruzstón és különösen a Semmeringen érezték erősen.

Felmentettek két tordai bírót, akiket egy volt társuk denunciacióval vádolt

(Cluj-Kolozsvár, október 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári törvényszék második szekciójának Anca-tanácsa előtt ma két törvényszéki bírót vádoltak padján. A vádat ellenük dr. Ilescu volt törvényszéki bírót emelte, aki rágalmaszást és hamis feljelentésért kérte ellenük a bíróság eljárását. Dr. Ilescu azzal vádolta a két fiatal törvényszéki bírót, dr. Gheorghiu és Popescut, hogy Balasiu igazságügyminiszteri felügyelőnek a tordai törvényszéken tartott ankétéje alkalmával megrágalmaszták őt a felügyelő előtt és ez volt tulajdonképpen közvetlen oka az ő elmozdításának.

A tárgyalásra nemzetiségre való tekintet nélkül Torda egész intelligenciája be volt idézve, hogy a kényes ügyben tanuvallomásuk útján derítsenek fényt.

A monstre-per ma délelőtt 10 órakor kezdődött a tárgyaláson úgy a panaszos, mint a vádlottak védő nélkül jelentek meg. Miután Anca elnök megkezdte a tárgyalást, Biriescu ügyész a nyilvánosság kizárását kérte, mivel véleménye szerint a per folyamán előadható dolgok kompromittálhatnák a bírói kart. A panaszos és a vádlottak azonban kijelentették, hogy nem kívánják a nyilvánosság kizárását, mire a bíróság elutasította az ügyész kérését.

A periratok szerint még a múlt évben a tordai törvényszéken előfordult szabálytalanságok miatt Balasiu igazságügyminiszteri felügyelő ankétot tartott, melynek eredményeképpen a kuria felfüggesztette dr. Ilescut állásából. Az ankét folyamán Balasiu ügyész kihallgatta Gheorghiu és Popescu bírákat is, akik kijelentették, hogy Ilescu bírónak a helyzete tarthatatlan a tordai királyi törvényszéken, összeférhetlenségen kívül azért is, mert a bíróság tekintélyét mélyen aláásta azzal, hogy arra kérte fel dr. Vartalvi tordai ügyvédet, hogy indítson gyűjtést egy neki megvásárolandó ajándékra. A délutáni tárgyalás folyamán éles vita támadt a vádló és vádlottak között. Ezután az elnök az ügyésznek adta meg a szót, aki a vádlottak

felmentését kérte. Majd dr. Ilescu a vádlottaknak 20 ezer lejrel való megbírságolását kéri. Végül a vádlottak kijelentik, hogy ők tulajdonképpen csak Balasiu felügyelő kérdéseire válaszoltak, tehát nem denunciaciók Ilescut.

Rövid tárgyalás után a bíróság kihirdeti az ítéletet, mely szerint a vádlottakat felmenti a vád és annak következményei alól, egyttal kötelezi dr. Ilescu panaszost, hogy a két megvádolt törvényszéki bírónak ezer-ezer lej költséget térítsen meg. Dr. Ilescu a táblához felebbezett.

Egy férfiruhára

való, 142 cm. széles szövet komplett hozzávalóval

1350 lei

Szabó Jenő divatruházában, Cluj

Meférkezett a friss bányai a „RECORD“ paplan áruházba, Strada Vlahuța (Bolyai-u.) — Ugyanott paplan, matrac és fehérnemű kapható.

Urania

Mozaik

Reginald Denny és Laura la Plante kiváló művészek

Charleston királynője

nagyszerű slágerben

— Összehívják a spanyol nemzetgyűlést. Madridból jelentik: Ma délből ünnepélyes ke-retek között nyitják meg a négy éve szünetelő spanyol nemzetgyűlést. Az ünnepi ülésen Alfonz király személyesen is meg fog jelenni.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányászati szakszervezetek napilapja. Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő. Főszerkesztő: Marton Ernő. Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Kedd

5688. Tisri 15. Szukkot 1. 1927. okt. 11.

Szerda

5688. Tisri 16. Szukkot 2. 1927. okt. 12.

Csütörtök

5688. Tisri 17. Cholhamoed 1. 1927. okt. 13.

A bázeli kongresszus erdélyi beszámolója

A bázeli kongresszus lezajlása után Erdélyi cionista delegátusai is sorozatos beszámolóikban fogják ismertetni a kongresszusi tanácskozások menetét és az azon hozott határozatok értékét. Az egész világ cionista közvéleménye, nemkülönben az angol sajtó és a népszövetségi körök tárgyalagos megállapítása szerint is a bázeli kongresszus az országépítés súlyos gazdasági problémáinak reávaró megoldásában a helyzet magaslatán állónak bizonyult. A nagy számban résztvevő delegátusok alapos felkészültséggel és hozzáértéssel dolgozták fel tíz nap alatt azt az óriási anyagot, amely a legutóbbi kongresszus óta felhalmozódott és ezért az erdélyi cionisták a legnagyobb érdeklődéssel várják bázeli kiküldötteiktől a most meginduló beszámolóik sorozatát.

Az első beszámólót dr. Fischer József, a Szövetség elnöke és dr. Marton Ernő, az Uj Kelet főszerkesztője tartják Kolozsvárt, a Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében folyó hó 16-án, vasárnap délelőtt 10 órakor.

A kolozsvári zsidó társadalom érdeklődéssel várja kiküldötteinek előadását a bázeli zsidó világparlamentben kifejtett munkájukról, mert mindenki érzi és tudja, hogy a Balfour-deklaráció nagy történelmi eseményét követő években kifejtett kolonizációs tevékenység a zsidó otthon újjáépítésének előkészítő periódusa volt, amelyet ezután az új konstellációkkal számotvető konszolidációs politikának kell követnie. A kongresszusi utasítások szerint az összes delegátusok tudatában voltak ennek a természetes kialakulási folyamatnak és a következő periódusra megválasztott vezetőség összetétele és kormányzati programja, másrészt pedig a költségvetés reformja garanciát nyújtanak arra, hogy a következő évek meghozzák az országépítés eddigi nagy eredményeinek biztos alátámasztását.

Ugy értesülünk, hogy a kolozsvári beszámólót követni fogja még a hó végén a nagyváradi is, amelyen a már említett delegátusokon kívül Wasserstrom Sándor, az erdélyi mizrachisták bázeli kiküldöttje is ismertetni fogja a Mizrachi traktió szerepét a kongresszuson.

Select-mozaik
Szenzációs premier Szenzációs premier
Harry Liedtke
Lil Damita
Verebes Ernő
Paul Richter
közkezdvelt művészek
Nászéjszaka
nagyszerű filmben. Monop.

Mélyen leszállított áron **fest** tisztít, egyben ruháját **Cink** Cluj ját molymentesíti

— Lapunk légközelebbi száma a közbeszó ünnepek miatt pénteken reggel a rendes időben jelenik meg.

— Vasárnap iktatták be Kolozsvár új rendőrprefektusát. Statescu Alexandru ezredes Kolozsvár új rendőrprefektusa vasárnap délelőtt foglalta el ünnepélyes keretek között hivatalát. Az installációra összegyűlt a kolozsvári rendőrség egész tisztikara. Statescu ezredes rövid beszéd keretében mutatkozott be a tisztviselőknél. Példás és lelkiismeretes munkára kérte őket, hogy a közrendet fentarthassák. Kijelentette, hogy mint rendőrprefektus fájkönlönség és vallási tekintet nélkül mindig a köz javára fog munkálkodni s ehhez a céljához kéri a rendőrtisztviselőknél lelkes munkáját és odaadását. A rendőrség tisztviselői kara üdvözölte ezután az új rendőrprefektust, akinek Pulca prefectura-igazgató mutatta be az egyes vezető tisztviselőket. Statescu ezredes hétfőn délelőtt kihallgatáson fogadta az Erdélyi és Bánsági Népkisebbségi Ujságírószervezet kiküldötteit és a kolozsvári lapok képviselőit, akik üdvözölték az új prefektust. Statescu ezredes kijelentette, hogy munkájában számít a kisebbségi sajtó támogatására és a maga részéről mindig szívesen áll bármely közérdekű ügyben a sajtó rendelkezésére.

— Templomi hír. Szukkot másodnapján, szerdán a délelőtti istentiszteleten a „Poalé Cedek“ imaházában Weisz Izidor ortodox hitközségi főkanonor teljes énekkarával fog előmádkozni.

— Eljegyzés. Ehrenwald Matild, (Sambata de jos) és Silbinger Emánuel (Sibiu) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

* Erdélyi órák, ékszerész Targu-Mures kirakatait megnézni érdemes.

* Parf. „Ideal“ dr. Erdélyi & Rónai, Targu-Mures. Kölni vizek, dr. Erró-féle Rapid szörtenlítő borotva-por.

— V. Pollermann Aranka hangversenye. Az ismert kiváló hegedűművésznő: V. Pollermann Aranka első hangversenyét szombaton este tartotta Kolozsváron a katolikus gimnázium nagytermében. Pollermann Aranka finom muzikális egyénisége egy csapásra meghódította a kolozsvári közönséget. Művészetét briliáns technikai készség, férfias határozottság jellemzi, amely szerencsésen olvad össze nőies lírizmusával. Különösen ért a művésznő a meleg, érzelmes tónusok megszólaltatásához, mely még átgyúndolt és fölényes virtuozitása mellett is érvényre tud jutni. Händel szonátáját, valamint Bruch G-moll koncertjét sok stílussal, a részletek finomművi kidolgozásával adta elő. Nagy hatást ért el Hubay Zephír-jével, valamint Sarasate Jote Navarra-jával. Előadásának bravuros készsége, különösen Wieniawszky Souvenirjén keresztül érvényesült. A közönség a fiatal művésznőt meleg ünneplésben részesítette s nagy elismeréssel adózott Pollermann Aranka csiszolt művészettel kihozott trilláinak, staccatáinak, azoknak a fuvolaszerű és tiszta hangoknak, amelyeknek maradéktalan megszólaltatása a legjobb interpretátorokra emlékeztet. Pollermann Aranka nemcsak virtuóz, hanem élményekben gazdag, újraalkotó művész is, aki épen ezen tulajdonságainál fogva arra van hivatva, hogy mély és maradandó benyomásokat keltsen közönségében.

* Bankok, ipari és kereskedelmi vállalatok tisztviselőinek, egyesületek tagjainak 6 hónapos román kurzusokat rendezek próbaleckék előzetes bemutatásával. Bővebb felvilágosítás Lepage-nál. (Tel. 4—38.)

Urania MOZGÓ
Reginald Denny, és Laura
la Plante kiváló művészek
Charleston királynője
nagyszerű slágerben

Sir maga keserves könnyeket utánam...

Szenzációs tango dal sláger. Minden cigány huzza! Kottája 36 lej, Moravetz kiadás, mindenütt kapható

Hirdessen az Uj Keletben

Csak a Diamantstein női konfekció üzletében, Cluj, Calea Reg. Ferd. 25. (Főpostával szemben) lehet beszerezni a legújabb őszi és téli **női modell kabátokat**

— A Zsidó Kórház Egyesület közgyűlése. A kolozsvári Zsidó Kórház Egyesület folyó hó 16-án, azaz vasárnap délután 3 órakor a Chevra Kadisa helyiségében (Szentlélek uca 1) tartja ezévi rendes közgyűlését. Napirend: 1. Az egyesület vezetőségének megválasztása. 2. A megválasztott elnök székfoglaló beszéde és kórházépítési programja. 3. Székelyhidasi Sebestyén Dávid ur alapítványi levelének tárgyalása és elfogadása. 4. Az alapszabályok módosítása. 5. Esetleges indítványok, amelyek 3 nappal a közgyűlési határidő előtt írásban nyújtandók be az egyesület titkárságához (Szentlélek uca 1.) A határozatképességhez a tagok 20 százalékanak jelenléte szükséges. Határozatképtelenség esetén folyó hó 23, azaz vasárnap délután 3 órára ugyanarra a helyre külön meghívó kibocsátása nélkül ezennel új közgyűlést hirdetünk, amelyet a megjelentek számára való tekintet nélkül meg fogunk tartani. Mózes Elek s. k. titkár, Wertheimer Miksa s. k. elnök.

* A Keren Kajemet felhívása. Október 16-án zárja a KKL erdélyrészi irodája az 5687. évet. Minden KKL-biztos küldje be addig az ünnepek alatt elért eredményét, hogy helysége maximális eredményt mutasson fel az eltelt 5687. esztendőben. Ha az összes KKL-biztosok megteszik kötelességüket, úgy Erdély megtarthatja méltó helyét a KKL-ért dolgozó országok sorában. Jelezze és küldje táviratilag a begyűlt pénzeket, hogy az még 5687. évre legyen számítható. A KKL Erdélyrészi Irodája Cluj

* Amint értesülünk, a Hamburg—Amerika Linie S. A. R. a mai napon a cluji főújkját Calea Regele Ferdinand 69 alatt megnyitotta.

— Sulyos sebesült, aki ütlegekkel támadja meg a segítségére kihívott mentőorvost. Budapestről jelentik: Pesterzsébeten tegnap éjjel Kinty József mentőorvost sulyos sebesülthöz hívták. Az orvos mentőautóval és teljes személyzettel érkezett meg a helyszínre, ahol Kreisz József szerelő a villamossíneken sulyos fejsébbel fektött. Kreisz részeg társaság vette körül. Amikor az orvos Kreisz Józsefet eszméletre térítette és fel akarta tétetni az autóra, Kreisz szitkok között rárohant az orvosra és ütlegezni kezdte. Kényszerzubbonyt akartak reáadni, mire Kreisz részeg barátai botokkal és kövekkel a mentőkre támadtak, akik csak gyors elutazással menekülhettek meg a komolyabb következmények elől. A mentőorvos értesítésére tiztagu rendőrcsapat vette körül az uccát és rövid küzdelem után leszerelte a garázdálkodókat. Ezután a rendőrök bekisérték Kreisz barátait, míg az orvosnak sikerült ellenállása dacára Kreiszot a Szent István-kórházba szállítani.

* Dr. Radnay-Fényes tánciskolája a román zenekonzervatórium koncerttermében (Király-ucca 14) október 15-én nyílik. Minden szombaton este kószoru. Beiratkozás lakásunkon Szentgyörgy-tér 2. emelet.

* Öröm dolgozni oly szobában, amelyben a világítás egyenletes és világos. Ezért lássa el dolgozószobáját Tunggram-lámpákkal. A Tunggram-lámpák megfelelnek ezen követelményeknek és csekély áramfogyasztásuknál fogva gazdaságilag is nagyon előnyösek.

* Nerva sanatórium Cluj modern, 70 betegágygal berendezve a legszakszerűbb gyógykezelésre felvezet ideg- és más betegségekben szenvedőket. Diagnostikai (betegségmegállapító) állomás. Ugyanott vizsgyógyintézet.

Szörmeáru

és szűcsmunkák legelőnyösebben csak Nagy József szörmeáru szalonjában szerezhető be. Főter 10. az udvarban

Önnek az a fontos,

hogy megtakarítson a kottaszükségletének beszerzésénél! Bárhol hirdetett kottát az ország legnagyobb szaküzlete, Moravetz, Timisoara, a legolcsóbban szállít. Jegyzékek ingyen

SPORT

Eldöntetlen eredményeket hozott az olimpiai nap

Haggibbor—KMSC 1:1 (1:0), Romania—KAC 3:3 (2:1). Csehszlovákia—Magyarország 2:1 (1:0)

(Cluj-Kolozsvár, október 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsváron az olimpiai napnak deklarált vasárnap sem zajlott le a szokásos nézőtéri verekedés nélkül, mindamellett sport-szempontról a közönség meg lehet elégedve a csapatok játékával. Különösen fair és nívó volt a Haggibbor és KMSC mérkőzése, amelyre a zsidó csapat erősen tartalékolva állott fel.

Részletes eredmények:

Kolozsvár. Haggibbor—KMSC 1:1 (1:0), barátságos, bíró Adorján Ödön. A mérkőzést általában a munkáscsapat nagy mezőnybeli fölénye jellemzi, de csatársora lassu és erélytelen, viszont a Haggibbor szórványos támadásai mindig veszélyt jelentenek ellenfele kapujára, ahol Burger egy-két bravuros védést produkált. A 40. percben Málnássy hibájából dr. Hirsch kitör és védhetetlen gólt lő. A II. félidő 26. percében Istvánffy átadásából Kertész az egyenlítő gólt lövi.

A KMSC legjobbjai Campian, Bede, Istvánffy, Burger és Szabó, míg a Haggibborból Léb kapus, Wesel, Jakab és Rosenfeld II. jó játéka emelkedett ki.

KAC—Romania 3:3 (2:1), barátságos, bíró Czinezar. Az első félidőben a KAC, a másodikban a Romania támadt többet.

KAC II.—Haggibbor II. 2:2 (2:0). Szöv dijmérkőzés, bíró Muresan.

CFR—Haggibbor 3:1 (1:1). Ifjúsági bajnoki, bíró Giurgiu.

Vidéki eredmények:

Arad. Gloria CFR—ATE 1:1 (1:1), barátságos, bíró Pálffy.

AAC—AMTE 2:1 (1:0), barátságos, bíró dr. Feldmann.

Petrozsény. CFR—Fiski—CAMP 2:1 (0:0), bajnoki, bíró Steiner.

Nagyvárad. Törekvés—NAC 2:1 (1:0), barátságos, bíró Kiss Kálmán.

Egyetértés—Bihorul 3:0 (2:0), barátságos, bíró Simon.

Temesvár. Kinizsi—TAC 2:2 (0:1). tréningmérkőzés, bíró Simon.

Brassó. Coltea—Olimpia 7:1 (2:1).

BMTE—Ivria 4:0 (1:0), barátságos mérkőzések.

Bukaresti eredmények. Fulgerul—Mihai Viteazu 9:0 (5:0), Makkabi Val Vartej 3:2 (0:1), CAB—Coltea 5:1 (3:1), Belvedere—Principele Mihail 6:4 (2:2), Bukarest A.—B. kombinált 2:2 (0:0).

Máramarossziget. MSE—Szfmar kombinált 3:1 (1:0), bíró Nágel.

Külföldi eredmények:

Budapest. Csehszlovákia—Magyarország 2:1 (1:0). A csehek gépies játékával kezdődik a verseny, a magyarok a negyedik percben előtörnek, de a cseh háttvédek remekül szerel-

Butorbevásárlók figyelmébe!

Butorszükségleteinek beszerzése előtt okvetlen tekintse meg FISCHER ALBERT butoráruházát: Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 61. alatt

Egy női

ruhára való mintás szövet L. 235 Szabó Jenő L. 235 diavtáruházában: Cluj

HARRY
Ernö,

nek. A c
Planicka b
ment. Po
Fogl II. k
lövése Am
a hálóba p

A más
a támadást
amiből na
Amsell ka
ismét mag
összjátékát
küld a c
zebb labda
madások
zéről a m

Magyar
dig tiszte
10 mérkőz
szer a csel
lenül végz

Hungar
Szabadka.
nélküli, ut
végén a k
a gyengén
Prága.
zés: 2:1

Bécs.
zés 1:1
Ausztria
(3:1), W
Slovan 1:

A kolo
kődését.
ber 1-én m
vornoi szá
mester közi
hires Nedo
Az órák a
ben napont
meg és ugy
vivóklub ké
tervez Iles
vivómester

Megérk

legj
előnyös

HE
ariszab
rok —

Ró

cipész
Szép-u.
alatt kész
a legúj
divat
cipő-
különleg
ségek

K

legol
nyuj

et hozott

KAC 3:3
2:1 (1:0)

Az Uj Kelet
piai napnak
a szokásos
lett sport-
elégedve a
air és nivó
ése, amelyre
állott fej.

1:1 (1:0),
mérékzést
mezőnybeli
és erély-
nyos táma-
nefele kapu-
védést prob-
ibájából dr.
A II. fél-
ól Kertész

e, Istvánffy,
porból Léb
II. jó játéka

tságos, bíró
a második-

2:0). Szöv

ffjusági baj-

(1:1), ba-

ságos, bíró

2:1 (0:0),

2:1 (1:0),

barátságos,
2 (0:1).

:1).

tságos mér-

erül—Mihai
Vartej 3:2.
Belvedere—
rest A.—B.

már kombi-

gyarország
ával kezdő-
dik percben
kül szerel-

nébe!

előtt ok-
HER

. alatt

35

kat

Select-Mozgó
 HARRY LIEDTKE, Lil Damita, Verebes
 Eraó, Paul Richter közkedvelt művészek
Nászéjszaka
 nagyszerű filmben.
 Monopol Slager

nek. A csehek közül Hayny, de különösen Planicka bámulatos tudással és szerencsével ment. Podrazyl az utolsó peroben kiszökik, Fogl II. későn startol és a cseh csatár magas lövése Amsell kezéről kapufának, onnan pedig a hálóba pattan.

A második féldőben is a csehek kezdik a támadást. A 6. percben kornert érnek el, amiből nagy kavardás támad, a labda végül Amsell kapujában talál utat. Ujrakezés után ismét magyar fölény, Konrad—Hirzer—Orth összejátékából Kohut többször hatalmas lövést küld a cseh kapura, de Planicka a legnehezebb labdákat is védi. Sorozatos magyar támadások után a 26. percben Kohut lövi közelről a magyarok gólját.

Magyarország és Csehszlovákia csapatai eddig tizszer találkoztak 1903 április 5 óta. A 10 mérkőzésből négyszer a magyarok, négyszer a csehek győztek. Két mérkőzés eldöntetlenül végződött.

Hungária—Ferencváros—kombinált—SAND Szabadka. 1:1 (1:0). Mindkét csapat lélek nélküli, unott játékot produkált. A mérkőzés végén a közönség hatalmas tüntetést rendezett a gyengén játszó magyar csapat ellen.

Prága. Budapest—Prága városközi mérkőzés: 2:1 (1:0).

Bécs. Ausztria—Németország hokkimérkőzés 1:1 (0:1). Bajnoki mérkőzések: Rapid—Ausztria 3:1 (2:1), Admira—WAC 4:3 (3:1), Wacker—WSC 4:1 (3:0), Hakoah—Slovan 1:0 (1:0), Hertha—FAC 2:0 (1:0).

A kolozsvári vivóklub megkezdte működését. A „Clubul de scrima“ (Vivóklub) október 1-én megkezdte ez évi működését a híres, lívornói származású Virgilio Pellergini olasz vivómester közreműködésével, aki Giuseppe Nadinak, a híres Nedo és Aldo Nadi apjának tanítványa volt. Az órák a „Gheorghe Baritiu“ liceum tornatermében naponta, délután 3—10 órák között tartatnak meg és ugyanezen időben lehet beiratkozni is. A vivóklub kéthavonként tartandó ünnepségeket is tervez illesz a tornaterem klubkapitány és Pellegrini vivómester vezetése mellett.

Megérkettek a legújabb divatu őszi és téli angol szövetségűdonságok és a
legjutányosabb árákért
 előnyös feltételek mellett, divatlap szerinti ruhák készülnek
HERKOVITS JENŐ
 ariszabónál, Cluj, Str. Iuliu H. és Vlahuta sarkok — (v. Szentegyház-u. és Bolyai-u. sarkok)

Róth
 cipésznél
 Szép-u. 2. sz.
 alatt készülnek a legújabb divatu cipő-különlégek

Kölcsönt
 legolcsóbban, legelőnyösebben
 nyújt Granaria, Oradea

Közgazdaság

Rendőri felügyelet alá helyezik a kereskedelmet?

A kormány állítólag még jobban meg akarja szigorítani az uzoratórvény alkalmazását

(Cluj-Kolozsvár október 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Majdnem kétévi hallgatás után a kormány megint elővette a háborus időkben ittfejtett uzoratórvényt, amely ellen az ország kereskedelme évekig a legelkeseredettebb harcot folytatta. A legutóbbi akciók eredményeképpen a pénzügyminisztérium bizottságot küldött ki az uzoratórvény emberséges revíziójára és ez a bizottság a miniszter elé terjesztett jelentésében maga is

megállapította, hogy az uzoratórvény teljesen szűkségtelen, idejét múlt intézkedés.

A hivatalos bizottságnak ez a hivatalos megállapítása annál keserveesebben igaz, mert a csődök és fizetésképtelenségek áradata után a még létező, de összes életnedveitől mestersegetsen kifacsart kereskedelem már régóta még a törvényben megengedett haszon jelentéktelen hányadát sem tudja legtöbbször elérni az elszegényedett fogyasztóközönség vásárlóképtelensége miatt.

Tisztára tragikomikumként hat most az a bizalmas értesülés, hogy a kormány meg akarja szigorítani a spekulatórvény alkalmazását. Ki ellen? Hiszen a kereskedők zöme ma valóban abból él, hogy a hét egy-két napján zárva tart, mert a többi napokon még véletlenül sem téved vevő az üzletébe. És a kormány mégis újabb zaklatásokkal akarja siettetni a haldokló

kereskedelem végkatasztrófáját. Meg nem érő sitett hírek szerint hivatalosan ki fogják nyomtatni az uzoratórvényt és ez a könyvet minden kereskedőnek kötelessége lesz megvenni. A könyv utolsó lapjain pedig ellenőrző szelvények lesznek, amelyeken az eljáró rendőrtisztviselő bejegyzi majd az ellenőrzés időpontját.

Már maga az a tény is — enyhén szólva — sérelmes, hogy egy könyvet hatóságilag ráoktrojálják majd az ilyen dolgokkal amúgyis elhalmozott kereskedőkre. De ettől eltekintve

a könyv megjelentetése már maga is fölösleges, mert van-e az egész országban kereskedő, aki az uzoratórvényt — legtöbbször a saját bőrére — meg ne tanulta volna,

ugy, hogy még álmából felriadva is el tudja recitálni az összes paragrafusokat? Legmeggöbentőbb azonban a készülő rendelkezésnek az a része, amely a szelvények alapján nyíltan rendőri ellenőrzés alá helyezi a kereskedőket, mint a társadalmon kívül álló rétegeket szokás. Az emberi méltóságnak ez a tervbevetett brutális megsértése olyan hihetetlenül hangzik és olyan megvalósíthatatlannak látszik, hogy lehetetlenség a hír komolyságában hinni. És ha a hihetetlen mégis megvalósul, akkor ebben az országban három hónap alatt egyetlen kereskedés, egyetlen üzlet sem lesz.

Leon volt pénzügyi államtitkárt tervezik a kolozsvári Kereskedő Egyesület elnökévé választani.

Vasárnap délelőtt 11 órakor tartották meg a kereskedelmi és iparkamarában a Kereskedő Egyesület szervezésével megbízott alapítók beszámolójukat. A jelentések szerint az egyesület megalakítása iránt általános az érdeklődés és már eddig is igen sok komoly kereskedő jelentette be csatlakozását. Az alapítók között folytatott megbeszélések szerint G. Leon egyetemi tanár, volt pénzügyi államtitkárt akarják a kolozsvári szervezet elnökévé megválasztani, ugyancsak őt jelölnék a kolozsváriak az erdélyi szövetség társelnökévé is Kun Richárd elnökle mellett. Leon erőlyes, jó összeköttetésekkel bíró ember, akire állítólag az átalakítandó liberális kormányban még nagy szerep vár és akitől sokat remélnek a kereskedők, különösen a szabadkereskedelem tekintetében, amiért elsősorban akar a megalakítandó szövetség kemény harcokat vívni. Az alakuló gyűlést október 20-án este 7 órakor tartják és ekkor választják meg a nagyváradi nagygyűlésre kiküldendő delegátusokat is.

Tíz évre kötötték kartelt a csehszlovák cukorgyárak. Prágából jelentik: Hosszadalmas tárgyalások után Prágában tegnap megalakult Csehszlovákia cukorgyárainak és cukorfinomítóinak kartelje. A kartelt tíz évre kötötték meg és az négy éven belül nem mondható föl. A szerződés

egy intézkedik, hogy a szerződést aláíró nyerscukorgyárosoknak a belföldi fogyasztásra eső nyerscukrot in natura kell leszállítaniok. A finomítók váltáságot úgy osztják föl, hogy a cukortinomitók a nyerscukorgyáraknak a nyersanyagot megállapított kulcs szerint fizetik meg, a nyerscukorgyárak pedig a cukorrépának azt a részét honorálják, amely annak a százalékszámának felel meg, amely a cukortermelés és a belföldi cukorfogyasztás között mutatkozik. Főlöszleges szállítási kiadások elkerülése céljából a kartel az ungarisch hradischi és a preraui cukorfinomítók kontingensét megvásárolták. Az ilyen módon szerzett 200.000 métermázsa nyerscukrot a cseh nagykoncernek fokozott igényeinek és egyes külön kívánások kielégítésére használják föl. A preraui cukorfinomító megszűnik, az ungarisch-hradischi pedig csak exportra fog dolgozni.

Több pénzintézetetől megvonták, másoknál csökkentették a vámhitelkontingenst. Már hetekkel ezelőtt hírt adott az Uj Kelet arról, hogy a kormány a pénzintézeteknek vámcsekkék kiállítására adott felhatalmazást korlátozni akarja. Victor Badulescu államtitkár elnöklésével a pénzügyminisztérium illetékes fóruma revízió alá vette azon bankok és pénzintézetek lajstromát, amelyeknek ezideig joguk volt vámcsekket kiállítani. Egyes intézkedésektől a bizottság megvonta ezt a jogot, másoknál pedig lényegesen redukálta azt az

Tőzsde

A piac változatlan. Kevés üzletkötés.

Devizák	Valutapiac 1927 október 10 (Rador)								
	Kolozsvár	Zürich	Páris	Bukarest	Buda-pest	Bécs	Prága	New-york	
Zürich	3115—3120	—	491 1/4	3125	11025	13662	651	192870	
Newyork	16075—16125	51856	2546	162	57170	70850	3375		
London	786—788	2525	12402	787	2784 1/2	344080	16432	48712	
Páris	638—643	2036	—	634	2245	278220	13258	392 1/2	
Milano	885—890	2833 1/2	139 1/2	885	3125	3876	18462	546 1/2	
Prága	476—478	1537	—	479	1694	209950	—	296 1/2	
Budapest	2820—2835	9075	—	2840	—	12887	59027		
Belgrád	—	913	—	282	1007	124750	5945 1/2	175	
Bukarest	—	324	1590	—	355 1/2	440 1/2	2105	62 1/2	
Varsó	—	58	—	1825	6390	7912	37730		
Bécs	2280—2285	7317 1/2	—	2280	8067 1/2	—	47613		
Berlin	3860—3860	12368	—	3855	18637	16896	80462		

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 324, Páris 1590, Budapest 355 1/2, Bécs 44050, Prága 2105.

összeget, amelynek erejéig vámcsékket kibocsáthatnak. Ezt azzal az indoklással mondotta ki a bizottság, hogy az exportvámok csökkentése folytán a kereskedelemnek és iparunknak nincs szüksége az eddigi összegű vámhitelre. A bizottság egyébként egész sor formai megszorítást is tervez életbeléptetni rövidesen, amelyeket annak idején már ismertettünk.

Huszonnéhét és félezer vagon árú vár elszállításra. Az államvasutak hivatalos adatai szerint az utóbbi időben 7609 vagon árut adtak fel fedett kocsiokban és 19843 kocsit árut nyitott vagonokban való továbbításra. Ebből a mennyiségből 5433 vagont tesznek ki az egész ország területén feladott gabonaszállítmányok, amelyek részben külföldre fognak kerülni.

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

MAGYAR SZÍNHÁZ Heti műsor

Kedd: Borcsa Amerikában. (Operette-ujdonság 4 ed-szer. Napi bérlet 10. sz. B. Sorozatszám: 55.)
Szerda: Biborruhá asszony. (Operette-repriz új szereposztással: Kolbay Ildikóval, Mende Klárral, László Andorral, Ihász Aladárral. Napi bérlet 10. sz. C. Sorozatszám: 56.)
Csütörtök: A régi Oroszország. (6-odszor. Poór Lillivel, Janovics Jenővel, Táray Ferencel. Bérlet-szünetben. Sorozatszám: 57.)
Péntek: Román előadás. (Sorozatszám: 58.)
Szombat 4-kor: Othello. (Első ifjúsági előadás igen olcsó helyárakkal. Bevezető előadást tart dr. Borbély István. Sorozatszám: 59.)
Szombat fél 9-kor: Vig özvegy. (Operette-repriz. Kolbay Ildikóval, László Andorral. Napi bérlet 11. sz. A. Sorozatszám: 60.)
Vasárnap fél 3-kor: Nótás kapitány. (Olcsó helyárakkal. Sorozatszám: 61.)
Vasárnap 6-kor: Vasgyáros. (Poór Lillivel, Tárayval. Sorozatszám: 62.)
Vasárnap fél 9-kor: Cirkuszhercegnő. (Kolbay Ildikóval, László Andorral, Ihász Aladárral. Napi bérlet 11. sz. B. Sorozatszám: 63.)
Hétfő: Az ügyvéd és férje. (Francia vígjáték-ujdonság 3-adszor. Poór Lillivel. Premier-bérlet 8. szám. Sorozatszám: 64.)

A színházi iroda közleményei

Biborruhá asszony. A legszebb operette. Szövege érdekes, i galmas a mellett mulatságos. Zenéje olyan finom, mint a brüsszeli csipke. Gilbert komponálta az Ártatlan Zsuzsi világhírű szerzője. Brillians

Sindicatul Spirtilui Societate Anonimă, București

II. Értesítés.

A napilapokban közzétett „Inștiințare” kiegészítéseképpen a *Sindicatul Spirtilui S. A.* arról értesíti az érdekelteket, hogy a szesz értékének a befizetésére a vevő az általa kiválasztott bármelyik és hozzá legközelebb eső bankot is felhasználhatja, azon rendelkezéssel azonban, hogy az általa teljesített befizetés, amennyiben az nem az alant felsorolt bankok valamelyikéhez ezköztetett volna, a szesz ellenértékét átvevő bank részéről, az alant felsorolt bankok valamelyikéhez haladéktalanul a *Sindicatul Spirtilui S. A.* București javára átutalendő.

Ez a rendelkezés nem érinti a szesz fogyasztási adójának, advaloremjének vagy forgalmi adójának befizetését, amelyek vagy készpénzben fizetnek be a rendelést teljesítő szeszgyárhoz, vagy pedig azon bankhoz utalandók át a szeszgyáros javára, amelyet az illető szeszgyáros a vevőnek elő fog írni. A pénzüntézetek a következők:

Alba Iulia	Banca Română din Alba Iulia
Bistrița Năsăud	Casele de Păstrare Bistrițene Unite
Cluj	Banca Marmorosch, Blank & Co. S. A. Suc.
Dej (Someș)	Banca pentru Agricultura Industrie și Comerț
Târgu-Mureș	Banca Ardeleană și Casa de Economic
Arad	Banca Românească
Deva	Banca Decebal
Căreii Mari	Casa Noastră Suc.
Lugoj	Banca Albina
Oradea Mare	Banca Ardeleană și Casa de Economic
Satu Mare	Casa Noastră
Sibiu	Banca Albina
Sighetul Marmatiiei	Bancă Economică Soc. Anonimă
Timișoara	Banca Timișoarei și Soc. Comercială p. Act.
Odorhei	Banca Unite pentru Industrie și Ipoteacă
Brașov	Banca Marmorosch, Blank & Co.
St.-Gheorghe	Firma Heinrich Klingher
Sighișoara	Banca Popurului

Ez alkalommal felhívjuk az érdekeltek figyelmét arra, hogy a szesz ellenértékéről szóló banknyugta másolatával a szesz átvétele végett a szeszgyárban jelentke i nem lehet, hanem csak az *Oficial de Vanzare* (központi eladási iroda) által kiállított on de Dispoziție-vel, amely tartalmazza a kiutalt szesz mennyiségét és a szállító szeszgyár nevet is.

Végül értesíti a *Sindicatul Spirtilui* az érdekelteket, hogy a megállapított szeszárak mindenkor a feladó állomás, fuvarmentesen a vevő vasúti állomásáig szállítva, különben a már kö-zölt feltételek mellett értendő.

București, 1927. október 5.

SINDICATUL SPIRTULUI
Societate Anonima

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat B.-T. nyomás, Cluj, Str. Baron L. Pop (volt Brassai-n.) 10.

szerepek. Parádés szereposztás A Biborruhá asszony szerdán este fog teljesen új szereposztással színe-kertülni. Kolbay Ildikó, Mende Klári, László Andor, Ihász Aladár fogják benne a vezetőszerepeket játszani.

Kedd-n: Borcsa Amerikában negyedszer. A kstünő és nagyszerű operette revüt a Borcsa Amerikában című ujdonságot. kedden este negyedszer adják. **Oroszország** Az idei évad óriási sikerű ujdonságának az Oroszország-nak csütörtökön este lesz a legközelebbi előadása. Főszereplők: Poór Lili, Janovics Jenő, Táray Ferenc, Kemény László, Hoykó Ferenc, Mihályfi László, Tóth Elek, Lantos Béla. Minthogy a csütörtök esti előadást bérlet-szünetben tartják meg, az összes páholyok és zsöllyeszékek is a nem bérlet közönség rendelkezésére állanak.

Az Ügyvéd és Férje. A tavalyi párisi és budapesti színházi évad legszenzációsabb vígjáték-ujdonsága az **Ügyvéd és férje** volt. Példátlán sikert aratott ez a jókedvű szellemes darab. Nálunk a nyáron bemutatták már., de nem bérletben s most a bérlet egyhangu kívánságára hétfőn premiere bérletben fogják felújítani.

Vig özvegy. Szombaton este. az évek óta nem adott **Vig özvegy** kerül színe teljesen új szereposztással: Kolbay Ildikóval és László Andorral a két vezetőszerepben.

Nyulszőr- kalapok és filc-

uj kreációk legolcsóbban kaphatók az „IDEAL”-ban C. Reg. Ferd. No 8. (Wesselényi-ucca)

Kottát bármilyet óhajt, azonnal megkaphatja

legolcsóbban **Király J.** zeneműkereskedésében — Főter 15. szám

Hirdessen az Uj Keletben

APROHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állás-kereséseknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelégés levelet csak úgy továbbítunk ha poróbbéteggel mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Librarie Weiss, Sighetul Marmatiei

Kántor... igen szép, kellemes tenor hanggal...

Irodaszolga teljesen megbízható, aki román és német nyelvet is bírja, állandó alkalmazást kap. Jelentkezni Hamburg Amerika Linie, Calea Regele Ferdinand 69.

Három kis szobából álló helyiség a Minorita-uccában, raktárnak vagy műhelynek, azonnal olcsón kiadó. — Cim és felvilágosítás a Kadima-nyomdában.

Egy teljesen új varrógép és egy sziliszkin bunda opossum gallérral, olcsón eladó. 3310

Sarokház hely a pillangótelepen eladó. Értekezni a Kadima nyomdában, Str. Baron L. Pop 10.

Házmesterpár kerestetik iskolához. Szereléshez értők előnyben. Írásbeli pályázatok beadandók Str. Dubalarilor 1 sz. irodában. 3311

Zsidó bankhivatalnok belvárosban fekvő butorozott szobájába fürdőszoba használati) megfelelő lakótársat keres, Eötvös-u. 6, I. em.

Az 1927/28. évben szükségünk lesz mintegy 400-500 úrköbméter tökéletes száraz búkk vagy tölgyhasábfára, amelyre nézve f. hó 20-ig ajánlat benyújtható. Részletes feltételek a Titkári Hivatalban, Str. Dubalarilor 1 sz. tudhatok meg. Aut. orth. izr. hitközség 3312

Perfekt gyorsírásra r. vil idő alatt megtanítom. a legújabb módszerrel. Cim a kiadóban.

Pálzázati hirdetmény. A Nagyszentmiklósi izr. hitközség a megüresedett ker. anyakönyvvezető - rabbi állás betöltésére pályázatot hirdet.

A pályázni óhajtok felkérnek, hogy képesítésüket, eddigi működésüket, nyelvismeretüket, kort és családi állapotukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeket f. é. október hó 31-ig alulírott elnökségénél terjesszék be.

A kérvényben kijelentendő - hogy pályázó úgy az elemi, mint a középiskolai tanulók hitoktatását vállalja.

Kizárólag csak a meghívottnak lesz az utazási költség megtérítve.

Fizetés, jogok és köteleességek kölcsönös megállapodás tárgyát képezik.

Semnikolaul-mare 1927 szept. hó 4.

Dr. Kassovicz Enric hitközségi elnök.

Köser libák és kacsák a jövő heti ünnepekre csütörtök délig megrendelhető Deutschna, Reg. Ferd. 37. Ugyanott a téli szezon alatt állandóan prima áru kapható

Tamburhimző és ajurgép eladó. Megkeresések „Gép” jeligére Rudolf Mosse, Oradea. 3305

Deutsch-rumänischer Korrespondent, flötter Maschinenschreiber sucht Nebenbeschäftigung. Unter „Buchhalter” a. d. Adm! 3309

Télikabát közép termetre biber galérral, nutria béléssel eladó. Megtekinthető Karolina-tér 1. fsz. Ugyanott egy 45 literes rézüst is eladó.

Műhelynek, raktárnak megfelelő helyiségek kiadók Malom-utca 28. szám

David Juda. ADRÉSSK. Gherla.

Intelligens özvegy uriaszonynál urileány vagy uriaszonny kényelmes lakást és teljes ellátást kaphat. Cim a kiadóban.

A belvárosban kiadó egy különbejáratu szép utcai butorozott szoba. Ugyanott két iskolágyerek vagy 1 tisztviselő teljes ellátást kaphat. Cim a kiadóban.

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek (cégeknek hónapra), kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. Dr. Manóel St. a la Ratiu (v. Kötő-u.) 3. Telefon 831.

Butor legolcsóbban beszerezhető, hitelképeseknek részlet kedvezmény.

Klein I. C. Reg. Ferdinand 69

Más állan reskedelemnél állam nemese szállítások értelemes kedvező sorompó és nem minden lést és faexp egyik legut megirtuk, kő guzsba a faip nül drága v Söt, ami má lunk a külfő vámoikat is mindenkor sági program den téren va

Ilyen hoz szemben fen sága miatt t

Uran M O Z O